

Sygn. akt VI RCa 211/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Niewiadomska

Sędziowie: SO Lech Dłuski

SSR del. do SO Wiktor Sienicki (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kulesza

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletnich K. B. i M. B.** reprezentowanych przez matkę P. W.

przeciwko **M. K.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Biskupcu

z dnia 02 czerwca 2017 roku

sygn. akt III RC 47/16

1. oddala apelację;

2. przyznaje kuratorowi pozwanego radcy prawnemu A. S. wynagrodzenie w kwocie 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększone o podatek VAT, które wypłacić ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Biskupcu.

Wiktor Sienicki Hanna Niewiadomska Lech Dłuski sygn. akt. VI RCa 211/17

UZASADNIENIE

P. W. przedstawicielka ustawowa małoletnich K. B. i M. B. wniosła o podwyższenie alimentów od pozwanego M. K. z kwot po 300 zł na dziecko do kwot po 600 zł miesięcznie. Roszczenie uzasadniła tym, że pozwany jest ojcem małoletnich. Alimenty są wypłacane przez fundusz alimentacyjny. Nie kontaktuje się z dziećmi, mimo, że kontakty zostały ustalone przez sąd. Przebywa w Niemczech. Tam pracuje. Dzieci uczęszczają do Szkoły Podstawowej w B.. Według matki małoletnich powodów wszystkie opłaty w Szkole oraz te związane z kosztami mieszkania wzrosły.

Kurator pozwanego r. pr. A. S. wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wniosła ponadto o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia, zgodnie ze spisem kosztów lub według norm przepisanych. Według kuratora pozwanego matka powodów powołuje się na wzrost kosztów utrzymania, jednak na te okoliczność nie powołuje żadnych dowodów. Z ostrożności procesowej kurator podniósł, że przyjmując nawet, że opłaty te wzrosły, to strona powodowa nie wykazała w

żaden sposób o jaką kwotę. Kurator nie zna możliwości zarobkowych pozwanego. Podjął próbę kontaktu z pozwanym jednak ten nie podjął kierowanej do niego korespondencji.

Wyrokiem z dnia 02 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy w Biskupcu w sprawie sygn. akt III RC 47/16 podwyższył alimenty ustalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Mrągowie z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie VII RC 35/13 od pozwanego M. K. na rzecz małoletnich M. B. i K. B. z kwot po 300 zł miesięcznie do kwot po 480 zł miesięcznie, łącznie po 960 zł miesięcznie, z zachowaniem dotychczasowych warunków płatności, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek raty, poczynając od 5 kwietnia 2016 r.; w pkt. II w pozostałej części oddalił powództwo, w pkt III nadał wyrokowi w pkt. I rygor natychmiastowej wykonalności; w pkt. IV nie obciążył pozwanego kosztami sądowymi, w pkt. V przyznał kuratorowi r.rp. A. S. wynagrodzenie w kwocie 120 zł powiększone o kwotę 27,60 zł z tytułu podatku VAT, a ponadto przyznał kwotę 64,36 zł z tytułu dojazdu kuratora na rozprawę oraz kwotę 7,80 zł z tytułu innych wydatków (koszty korespondencji).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 22 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Biskupcu podwyższył alimenty od pozwanego M. K. na rzecz małoletnich M. B. i K. B. do kwot po 300 zł na każde z dzieci łącznie po 600 zł miesięcznie. Małoletni mieli wtedy po 10 i 9 lat. Ich matka miała dwoje młodszych dzieci ze związku małżeńskiego. Miały one wówczas trzy lata i rok. Jej mąż pracował. Rodzina była objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. MOPS wypłacał zasiłek okresowy w kwocie 772,50 zł oraz świadczenie pieniężne na zakup żywności w kwocie 372 zł. Pozwany nie kontaktował się z dziećmi. Pozwany mieszkał z partnerką i półrocznym dzieckiem u swojej babci. Utrzymywała się ona z renty. Babcia pozwanego utrzymywała mieszkanie. Pozwany w miarę możliwości dokładał się do kosztów mieszkania. Pozwany pracował jako kierowca w Przedsiębiorstwie (...) w B. jako kierowca na część etatu. Zarabiał 182,31 zł miesięcznie netto. Partnerka pozwanego miała rentę w kwocie 460 zł miesięcznie. Pozwany nie płacił alimentów. Alimenty na rzecz powodów wypłacał fundusz alimentacyjny

Małoletni M. B. ma obecnie 14 lat, jego siostra K. B. ma 13 lat. Oboje chodzą do Szkoły Podstawowej w B.. Odpowiednio do VI i V klasy. Małoletni M. choruje na atopowe zapalenie skóry. Nie przyjmuje leków. Rodzina mieszka w S.. Ojczym małoletnich pracuje. Zarabia 1600 zł - 2000 zł miesięcznie. Powodowie mają troje młodszego przyrodniego rodzeństwa. Rodzina jest objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B.. Matka małoletnich otrzymuje świadczenie rodzinne na pięcioro dzieci zgodnie z programem 500 plus. Na rzecz powodów są wypłacane świadczenia z funduszu alimentacyjnego (po 300 zł łącznie po 600 zł miesięcznie). Od stycznia do czerwca 2017 r. wypłacono środki na pokrycie kosztów posiłków dzieci. Ponadto matce małoletnich wypłacono kwotę 1396 zł z tytułu zasiłków rodzinnych i jako dodatek wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz jako specjalny zasiłek opiekuńczy w kwocie 520 zł w związku z niepełnosprawnością dziadka małoletnich jako osoby wymagającej pomocy. Dziadkowie małoletnich otrzymują swoje świadczenia emerytalne w kwotach po 900 zł miesięcznie. Pozwany z zawodu jest piekarzem. Ukończył też kurs kierowcy zawodowego ciężarowych. Ma 36 lat. Oprócz powodów ma utrzymaniu dziecko w wieku czterech i pół roku. Żyje z matką tego dziecka. Mieszka w Niemczech. Jest zadłużony wobec funduszu alimentacyjnego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego, we wszystkich możliwych wariantach, a więc podwyższenia, obniżenia lub uchylenia alimentów. Przez zmianę stosunków rozumie się zmianę usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego względnie zmianę możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Rozstrzygnięcie oparte na podstawie art. 138 kro polega na porównaniu stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmianie.

Sąd rozstrzygając w niniejszej sprawie powinien ustalić, czy po zasądzeniu alimentów w dniu 22 marca 2013 roku w sprawie VII RC 35/13, nastąpiła istotna zmiana okoliczności co do sytuacji rodzinnej, osobistej, majątkowej i zarobkowej zobowiązanego oraz co do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych. Konieczne jest ustalenie czy okoliczności uzasadniają zamianę dotychczasowej wysokości alimentów.

Należy przy tym pamiętać, że zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 kro). Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumie się takie potrzeby, których zaspokojenie zapewni osobie uprawnionej, odpowiednio do wieku i uzdolnień, prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy.

Zgodnie z art. 96 kro, rodzice są obowiązani troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka. Stosownie do tej dyrektywy rodzice są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, środków higieny osobistej, leczenia w razie choroby), jak i duchowych i kulturalnych, także środki wychowania i kształcenia uwzględniając zdolności uprawnionych oraz dostarczania rozrywek i zapewnienia wypoczynku.

Przez możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane, lecz także zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Sąd Rejonowy w Biskupcu wskazał, że od zakończenia poprzedniej sprawy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego upłynęły 4 lata. Małoletni są w wieku nastoletnim - mają 14 i 13 lat. Ich usprawiedliwione potrzeby są inne niż dzieci w wieku 10 i 9 lat. Obecnie osiągnęły wiek, kiedy rozpoczyna się okres intensywnego rozwoju fizycznego i psychicznego. Potrzeby małoletnich co do wyżywienia, ubrania, środków higieny są znacznie większe. Te potrzeby musi zaspokoić matka. Kwoty alimentów ustalone od pozwanego ponad cztery lata temu są niewystarczające. Należy zwrócić uwagę na to, że pozwany od wielu lat nie utrzymuje jakichkolwiek kontaktów z dziećmi. Nie wspiera matki wychowawczo, nie daje dzieciom prezentów, nie wykazuje najmniejszego zainteresowania. Nie płaci od 9 lat alimentów, ponieważ fundusz alimentacyjny został uruchomiony, kiedy małoletnia K. B. miała 4 lata.

Matka małoletnich ma na utrzymaniu dodatkowo troje dzieci z obecnego związku. Od zakończenia poprzedniej sprawy urodziło się jedno dziecko. Musi więc poświęcać swój czas pięciorgu dzieciom oraz swojemu ojcu, którego jest faktycznym opiekunem. Świadczenia otrzymywane przez matkę powodów rozkładają się na pięcioro dzieci i sytuacja materialna tej wielodzietnej rodziny jest trudna. Powodowie nie mogą liczyć na zaspokojenie wszystkich potrzeb w sytuacji, gdy alimenty od ich ojca wynoszą po 300 zł łącznie po 600 zł miesięcznie, a ich matka nie może podjąć pracy z uwagi na wielodzietność rodziny i konieczność opieki nad starszym ojcem.

Kwota zasiłku, którą otrzymuje w związku z niepełnosprawnością ojca stanowi jej jedyny dochód nie gwarantuje w żadnej mierze zaspokojenia potrzeb małoletnich, dlatego też rodzina wspierana jest zasiłkami wypłacanymi przez MOPS.

Pozwany jest młodym człowiekiem. Z zawodu jest piekarzem. Ukończył kurs kierowcy samochodów ciężarowych. Pracował w tym zawodzie, ma zatem doświadczenie zawodowe. Prawdopodobnie mieszka z rodziną - żoną i córką w Niemczech. W tych okolicznościach, gdyby pozwany chciał pracować i utrzymywać dwoje powodów oraz córkę, to ma ku temu możliwości. Należy dodać, że wykonując zawód kierowcy znalazłby pracę w kraju, bez konieczności wyjeżdżania za granicę. Zawód piekarza również stwarza taką możliwość. Wyjazd do pracy za granicę co oczywiste, wynika z chęci poprawienia swojej sytuacji finansowej z uwagi na wyższe zarobki oferowane w Niemczech i innych bogatszych państwach Unii Europejskiej.

Możliwości zarobkowe pozwanego są ograniczone w związku z tym, że ma on na utrzymaniu jeszcze kilkuletnią córkę. Tę okoliczność Sąd brał już pod uwagę podczas ustalania zakresu obowiązku alimentacyjnego w 2013 r.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Rejonowy ustalił alimenty jak w punkcie I wyroku.

W pozostałej części powództwo jako wykraczające poza potrzeby małoletnich oddalono - punkt II. O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc (punkt III wyroku). O kosztach sądowych

orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 kpc (punkt IV). Sąd orzekł ponadto o wynagrodzeniu kuratora oraz o zwrocie poniesionych przez niego wydatków.

Od powyższego wyroku z dnia 02 czerwca 2017 r. apelację wniosła kurator r.pr. A. S. ustanowiona dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego M. K., zaskarżając wyrok co do pkt. I tj. w części podwyższającej alimenty ustalone od pozwanego na rzecz każdego z powodów o kwotę 180 zł miesięcznie (łącznie 360 zł), wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek raty, poczynając od 05.04.2016 r. W związku z powyższym wniosła o zmianę punktu I w/w wyroku poprzez oddalenie powództwa również co do w/w kwot.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła, naruszenie prawa materialnego, a mianowicie przepisu art. 138 kro poprzez uznanie, że nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz powodów o kwotę 180 zł na rzecz każdego z nich, podczas gdy przedstawicielka ustawowa powodów nie wykazała, czy i o ile zwiększyły się koszty utrzymania małoletnich, a także że zwiększyły się możliwości zarobkowe lub majątkowe pozwanego; a ponadto zarzuciła naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranych w sprawie dowodów i uznanie, że materiał dowodowy wskazywał na to, iż wzrosły koszty utrzymania małoletnich i o jaką kwotę wzrosły te koszty, podczas gdy w aktach sprawy znalazły się jedynie dokumenty potwierdzające wysokość dochodów i świadczeń, którymi dysponuje gospodarstwo domowe powodów, brak jest jednak informacji odnośnie wzrostu kosztów utrzymania powodów, czy sytuacji majątkowej pozwanego.

W uzasadnieniu apelacji podała, że Sąd I instancji błędnie ustalił, iż w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki do podwyższenia alimentów na rzecz powodów. W ocenie strony pozwanej na zakres świadczeń alimentacyjnych mają wpływ usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Mając na uwadze usprawiedliwione potrzeby powodów, przedstawiciel ustawowy powodów nie przedstawił żadnych dowodów na tę okoliczność. Zdaniem strony pozwanej w przedmiotowej sprawie nie zostały przedstawione dowody potwierdzające wzrost kosztów utrzymania powodów, tym bardziej że z zebranego materiału dowodowego nie wynikała kwota o jaką wzrosły te koszty, zatem roszczenie powodów, jako nieudowodnione winno ulec oddaleniu w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i sąd odwoławczy w pełni je podziela i przyjmuje za swoje.

W uzasadnieniu wyroku wskazano, dlaczego sąd ustalił, że nastąpił wzrost usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów.

Przypomnieć tylko w tym miejscu należy, że Sąd Rejonowy wskazał na wpływ czasu od wydania ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów i obecny wiek powodów.

Powyższe okoliczności są zaś bezsporne i same przez siebie powodują wzrost usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych do alimentacji w porównaniu do okresu, kiedy wydawano zmieniane orzeczenie w przedmiocie wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Sąd odwoławczy podziela argumentację sądu I instancji a brak uwzględnienia wymienionych powyżej okoliczności mogłyby jedynie świadczyć o oderwaniu od realiów społecznych, w których funkcjonują strony.

Tak więc, fakt, że strona powodowa nie przedstawiła dokumentów na okoliczność wydatków mieszkaniowych nie mógł mieć istotnego wpływu na treść orzeczenia.

Dodać w tym miejscu należy, że Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej oceny okoliczności sprawy dostrzegając zarówno te elementy, które przemawiają za słuszności powództwa jak też i te, które nakazują miarkowanie dochodzonych nim roszczeń.

W tym stanie rzeczy argumenty, zarzuty i wnioski apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie i w konsekwencji Sąd Okręgowy, na mocy art. 385 kpc, orzekł o jej oddaleniu.

O wynagrodzeniu kuratora orzeczono po myśli § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013r w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 10 ust. 1 pkt 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.